

TEISĖJŲ ETIKOS IR DRAUSMĖS KOMISIJA

SPRENDIMAS IŠKELTI DRAUSMĖS BYLĄ TEISĖJAI V. J.

2016 m. spalio 24 d. Nr. 18 P-10
Vilnius

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija), dalyvaujant Algiui Norkūnui (pirmininkas), Dianai Butrimienei, Jurgitai Paužaitėi-Kulvinskienei, Veslavai Ruskan, Teodorai Staugaitienei (pranešėja) ir Linui Žukauskui, sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Aurelijai Pauliukaitei, Nacionalinės teismų administracijos patalpose išnagrinėjusi Panevėžio apygardos teismo pirmininko teikimą dėl drausmės bylos iškėlimo Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjai V. J., susipažinusi su medžiaga,

n u s t a t ė :

Panevėžio apygardos teismo pirmininkas kreipėsi į Komisiją su teikimu, prašydamas iškelti drausmės bylą Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjai V. J. Teikime nurodoma, kad teisėja V. J. 2016 m. liepos 19 d. prie savo kabineto kartu su ja dirbančią teismo posėdžių sekretorę A. K. pavadino „debile“, teigė, kad ji „turi mąstyti, jei turi bent kiek smegenų“; posėdžių sekretorei A. K. pasakius teisėjai, kad ši neturi teisės jos taip vadinti, teisėja dar labiau supyko, šaukė, kad posėdžių sekretorė yra nemandagi, „neaišku, iš kur išlindusi“. Dėl tokio teisėjos elgesio teismo posėdžių sekretorei A. K. pablogėjo sveikata, jai buvo išduotas nedarbingumo pažymėjimas; grįžusi po nedarbingumo, A. K. buvo atleista pačios prašymu. Teikime teigiama, kad konfliktinę situaciją tarp teisėjos V. J. ir teismo posėdžių sekretorės A. K. tarnybiniuose pranešimuose patvirtino ne tik pati A. K., bet ir kiti teismo darbuotojai – raštinės vedėja S. D., teisėjo padėjėjas D. N., posėdžių sekretorė L. G., raštinės sekretorė E. K. finansininkė A. M. Pažymima, kad posėdžių sekretorė A. K. taip pat yra dirbusi su teisėja Š. B., kuri ją apibūdino tik labai gerai, kaip nuovokią, noriai besimokančią posėdžių sekretorės darbo, gerai atliekančią visas užduotis; kolektyve A. K. elgėsi draugiškai ir mandagiai.

Panevėžio apygardos teismo pirmininko teikime pažymima, kad teisėja V. J. su teismo darbuotojais konfliktuoja jau keletą metų iš eilės. Dėl nuolatinių konfliktų su teisėja 2013 metais iš darbo išėjo ilgametė posėdžių sekretorė, šiuo metu laikinai raštinės sekretore dirbanti E. K., o 2016 metais posėdžių sekretorė O. D. (jos abi išėjimo priežastimi nurodė netinkamą teisėjos V. J. elgesį su jomis); kitų teisėjų šios darbuotojos buvo vertinamos kaip atsakingos ir pareigingos. Taip pat anksčiau yra pasitaikę atvejų, kai teisėja V. J. yra apkaltinusi nebūtais dalykais teisme dirbusią ir jos kabinetą valiusią valytoją, savo darbo kabinete yra palikusi valytojai skirtus įvairius raštelių. Teikime atkreipiamas dėmesys, kad Panevėžio apygardos teismas Pretendentų į teisėjus atrankos komisijai pateiktose nuomonėse (2011 m. lapkričio 30 d. Nr. BV-92, 2014 m. vasario 19 d. Nr. BV-62, 2014 m. birželio 11 d. Nr. BV-102, 2015 m. rugpjūčio 11 d. Nr. BV-132 ir 2015 m. rugpjūčio 17 d. Nr. BV-137) bei Nuolatinei teisėjų veiklos vertinimo komisijai pateiktoje informacijoje (2013 m. rugpjūčio 19 d. raštas Nr. BV-175) ne kartą yra nurodęs apie tai, kad teisėja V. J. yra emocionalus žmogus, todėl yra pasitaikę atvejų, kad bendraudama su kolektyvo nariais sukūrė nereikalingą įtampą ar pasielgė nevysiškai taktiškai.

Panevėžio apygardos teismo pirmininkas nurodo, kad teisėja V. J. įsakmiai reikalavo Pasvalio rajono apylinkės teismo vadovės iš kasmetinių atostogų atšaukti kitą sekretorę, auginančią du mažamečius vaikus, o sekretorės darbą laikinai sutikus atlikti teisėjos V. J. padėjėjai D. B., pareikalavo jai (teisėjai) mokėti 60 proc. teisėjo padėjėjo atlyginimo priedą, nes jai pačiai teks atlikti tokią dalį teisėjo padėjėjo darbo.

Teikime pažymima, kad teisėja V. J. ne tik netinkamai elgiasi su teismo darbuotojais, bet ir netinkamai organizuoja ir planuoja savo darbą nagrinėdama bylas: 2009 metais buvo

organizuotas neeilinis teisėjos patikrinimas ir jį perkelta iš Vilniaus miesto 4 apylinkės teismo į Pasvalio rajono apylinkės teismą; 2011 m. teisėjai buvo iškelta drausmės byla už pažeidimus nagrinėjant bylas ir pareikštas griežtas papeikimas; 2014 m. teisėjos veikla dar kartą patikrinta ir nustatyta tam tikrų darbo trūkumų, tačiau drausmės byla teisėjai neiškelta, konstatavus, kad nustatyti veiklos trūkumai nelaikytini šurkščiais ir sukėlusiais kam nors neigiamas pasekmes. Teikime padaryta išvada, kad Teisėjai taikytos poveikio priemonės (veiklos vertinimai, skirtas griežtas papeikimas, elgesio apsvaistymas Komisijoje) nebuvo pakankamos ir nepadarė teigiamo poveikio.

Teisėja V. J. paaiškino Komisijai nurodo, kad 2016 m. liepos 19 d. per teismo posėdį paaiškėjo, kad civilinėje byloje nėra pareiškėjo dar iki posėdžio pateiktų dokumentų, todėl manydama, kad dokumentai galėjo būti neįsiūti į bylą, paskelbė 15 min. pertrauką ir darbo kabinete sekretorės A. K. paprašė juos surasti bei sutvarkyti bylą. Praėjus neilgam laikui tarpui sekretorė pasakė, kad dokumentų neranda, mano, kad dokumentai pas teisėją. Teisėja aiškina, kad tuomet posėdžių sekretorei A. K. griežtai pasakė, jog neis į posėdžių salę, kol nebus surasti dokumentai; pati gerai žinojo, kad dokumentai su jos viza „į bylą“ buvo padėti į sekretorei skirtų dokumentų aplanką. Teisėja V. J. mano, kad teisė jai kalbėti griežtu tonu su sekretore buvo akivaizdi: buvo baigiamasis teismo posėdis ir reikėjo garsinti bylos medžiagą, o dalis dokumentų buvo dingę; nors A. K. teigė sirgusi ir kaltino kitas sekretores neįsiūvus dokumentų, tačiau minėti dokumentai teisme buvo gauti jai jau dirbant po ligos, todėl jos pasiteisinimai nepagrįsti. Teisėja V. J. paaiškino taip pat atkreipia dėmesį, kad dieną prieš tai, t. y. 2016 m. liepos 18 d., nagrinėjo dvi bylas, iš kurių vieną atidėjo, o kitoje paskelbė pertrauką tik dėl to, kad A. K. netiksliai adresu išsiuntė trečiajam asmeniui procesinius dokumentus ir jie nebuvo įteikti. Teisėja teigia pasakiusi A. K., kad posėdžiai minėtose bylose neįvyko dėl jos neatidumo, pasakė, kad proceso šalims siunčiant dokumentus reikia mąstyti smegenimis, pareiškė jai pastabą ir dėl elgesio su proceso dalyviais, turėdama omenyje tai, kad A. K. teismo posėdžių salėje prasidedant posėdžiui dalyvaujantiems asmenims nurodo atsistoti mojuodama rankomis. Teisėjos aiškinimu, incidentas užtruko 2–3 minutes, sekretorė pakartotinai išėjo ieškoti dokumentų ir neužilgo grįžusi pasakė, kad juos rado kitoje byloje pas teisėjo padėjėją, paaiškinusi, kad ne ji ten juos įdėjo. Kol A. K. ieškojo dokumentų, jokių ašarų nebuvo, po konflikto ji taip pat neverkė ir nedrebėjo. Teisėja teigia nevadinusi A. K. „debile“, kaip ši teigia tarnybiniame pranešime, nesakė jai „neaišku, iš kur išlindusi“ – šiuos teiginius sekretorė išsigalvoja, norėdama sustiprinti incidento turinį.

Teisėja V. J. nurodo, kad teismo vadovei pasiūlė iš atostogų atšaukti sekretorę, nes nebuvo kam eiti į posėdžius, o teisėjos padėjėjos D. B. perkėlimas dirbti sekretore jai buvo staigmena; susipažinusi su įsakymu dėl perkėlimo parašė pastabą, nes mano, kad turi teisę laisvai reikšti savo nuomonę. Teisėja teigia, kad į Pasvalio rajono apylinkės teismą buvo perkelta dirbti dėl šeimoje susiklosčiusių aplinkybių, o kiti teikime nurodyti argumentai dėl tariamai netinkamo darbo organizavimo jau anksčiau buvo įvertinti Komisijos.

Teisėja V. Jurkštienė kritiškai vertina teismo darbuotojų rašytus tarnybinius pranešimus, teigia, kad juose informacija pateikta netiksliai, pvz. S. D. tarnybiniame pranešime minimas žodis „daunė“, kurio net pačios A. K. pranešime nėra, nepagrįstai teigiama, kad dėl teisėjos elgesio iš darbo išėjo ne viena sekretorė, nors anksčiau teismo pirmininko pareigas ėjęs teisėjas jai buvo sakęs, kad taip nutiko dėl didelių darbo krūvių, sekretorių dalykinių savybių arba jų šeiminių aplinkybių. Teisėja atkreipia dėmesį, kad S. D. kabinetas yra pirmame aukšte, o jos – antrame, taigi mažai tikėtina, kad ji galėjo ką nors girdėti, kaip ir mažai tikėtina, kad teisėjo padėjėjas D. N. galėjo girdėti skardų moterišką balsą, nes jos balsas, net ir pakeltas, yra duslus. Teisėja teigia, kad A. K., ieškodama dokumentų, neverkė, nes tam nebuvo laiko – paskelbta tik 15 min. pertrauka, todėl taip pat mažai tikėtina, kad per tokį trumpą laiką ji galėjo nueiti į tiek kabinetų verkdama ir skųsdamasi dėl incidento. Teisėja nurodo, kad niekada nėra palikusi valytojai jokių raštelių, iš darbo dažniausiai išeidavo tuo pačiu metu su valytoja, arba vėliau už ją. Teisėja V. J. pažymi, kad teisinį darbą dirba daugiau nei 30 metų ir neturėjo jokių nuobaudų, pastabų dėl neetiško elgesio su kolektyvu; ji yra mažai bendraujantis žmogus, stengiasi atsiriboti nuo bet kokio nereikalingo bendravimo kolektyve.

Komisijos posėdyje teisėja V. J. nedalyvavo, informavo, kad atvykti negali dėl užimtumo nagrinėjant bylas.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija

konstatuoja:

Panevėžio apygardos teismo pirmininko teikimas tenkintinas – Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjai V. J. iškeltina drausmės byla.

Teisėjas privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir kitų įstatymų, vykdyti teisėjų etikos taisyklių reikalavimus (Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (toliau – Teismų įstatymas) 43 str. 1 d.). Teisėjas už šių pareigų nevykdymą gali būti traukiamas drausminės atsakomybės. Teisėjo drausminės atsakomybės pagrindai nustatyti Teismų įstatymo 83 straipsnyje. Pagal šio straipsnio 2 dalį teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka už teisėjo vardą žeminantį poelgį, už kitų Teisėjų etikos kodekso reikalavimų pažeidimą ir už įstatymuose numatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą. Teisėjo vardą žeminantis poelgis – tai su teisėjo garbe nesuderinamas ir Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkantis poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui; teisėjo vardą žeminančiu poelgiu taip pat pripažįstamas bet koks pareiginis nusižengimas – aiškiai aplaidus konkrečios teisėjo pareigos atlikimas arba jos neatlikimas be pateisinamos priežasties (Teismų įstatymo 83 str. 3 d.).

Teisėjų etikos ir drausmės komisija pažymi, kad teisėjui yra keliami aukštesni elgesio standartai nei kitiems asmenims. Tiek eidamas tiesiogines pareigas, tiek laisvu nuo pareigų atlikimo metu jis turi vadovautis Teisėjų etikos kodekse įtvirtintais pagarbos žmogui, pavyzdingumo, pareigingumo principais, lakytis Kodekse nustatytų teisėjų etikos taisyklių. Kiekvienas teisėjas turi būti nepriekaištingos reputacijos, o tai, be kita ko, reiškia, kad teisėjas turi elgtis mandagiai, korektiškai, padoriai, pavyzdingai. Teisėjas net ir sudėtingose, konfliktinėse situacijose turi išlaikyti kantrybę, bendrauti mandagiai, dalykiškai, nevartoti žodžių ar formuluočių, dėl kurių gali kilti tam tikrų interpretacijų, dviprasmybių, taip pat vengti žargonų, paniekinamų žodžių ir posakių, ypač tuo atveju, kai kalbama apie konkrečius asmenis. Teisėjas visose situacijose turi elgtis ir kalbėti taip, kad būtų išsaugotas geras teisėjo vardas ir nepakenkta teismo autoritetui.

Iš Panevėžio apygardos teismo pirmininko pateiktos medžiagos nustatyta, kad Pasvalio rajono apylinkės teismo posėdžių sekretorė A. K. 2016 m. liepos 19 d. tarnybiniame pranešime Nr. VD-165 nurodė, jog 2016 m. liepos 19 d. vykusiame teismo posėdyje nerado į bylą pateiktų dokumentų, todėl buvo padaryta teismo posėdžio pertrauka; pasakius teisėjai V. J., kad dokumentų negali surasti, teisėja šaukdama ją pavadino „debile“ ir pasakė, kad ji turėtų mąstyti, jei turi bent kiek smegenų. A. K. teigia, kad neištvėrusi pažeminimų, teisėjai pasakė, kad ši neturi teisės jos žeminti, tačiau tai teisėją dar labiau supykė ir ji pradėjo rėkti ant sekretorės, klausdama, kaip ji drįsta taip sakyti, šaukė, kad sekretorė žlugdo bylas, yra nemandagi ir neaišku ir kur išlindusi. A. K. tarnybiniame pranešime taip pat rašo, kad dėl tokio nepagarbaus teisėjos elgesio pradėjo verksti ir drebėti, blogai pasijuto, todėl nuvyko į gydymo įstaigą, kur jai buvo išduotas nedarbingumo pažymėjimas ir išrašyta vaistų. Tai, kad teismo patalpose 2016 m. liepos 19 d. girdėjosi pakeltas teisėjos V. J. balsas, savo tarnybiniuose pranešimuose patvirtino raštinės vedėja S. D., teisėjo padėjėjas D. N., posėdžių sekretorė L. G., raštinės sekretorė E. K., finansininkė A. M. Minėti asmenys taip pat patvirtino matę verkiančią (apsiverkusią) posėdžių sekretorę A. K., kuri jiems paaiškino verkusi dėl nepagarbaus teisėjos V. J. elgesio su ja. Posėdžių sekretorės A. K. teiginius, kad 2016 m. liepos 19 d. ji pasijuto blogai ir dėl to lankėsi gydymo įstaigoje, patvirtina prie teikimo medžiagos pridėtas pranešimas apie išduotą nedarbingumo pažymėjimą, išrašas iš medicininių dokumentų bei receptas vaistams.

Nurodyti duomenys leidžia daryti išvadą, kad 2016 m. liepos 19 d. teisėja V. J. su teismo posėdžių sekretore A. K. kalbėjo pakeltu tonu, nemandagiai, nepagarbiai, pastarąją pavadino „debile“. Pažymėtina, kad teisėja V. J. paaiškinime Komisijai neneigia, kad su teismo posėdžių sekretore kalbėjo griežtu tonu, pareiškė jai pastabas dėl atsiradusių procesinių trukdžių nagrinėti civilinę bylą, ir sakė sekretorei, kad proceso šalims siunčiant dokumentus „reikia mąstyti smegenimis“; teisėja kategoriškai neigia vadynusi sekretorę „debile“ ar sakiusi kitus įžeidžiančius žodžius.

Teisėjų etikos ir drausmės komisijos vertinimu, net jeigu teisėja V. J. ir nebūtų vadynusi teismo posėdžių sekretorės „debile“, ši aplinkybė nepaneigtų fakto, kad konfliktinėje situacijoje teisėja elgėsi nemandagiai, nepagarbiai, nekultūringai. Komisija atkreipia dėmesį, kad pavyzdingo teisėjo elgesio reikšmė yra ta, jog teisėjas profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu turi suteikti pagrindą tam, kad visuomenėje ir teisme būtų gerbiamas, kad saugotų teisėjo vardą ir

teismo autoritetą. Teisėjas, turėdamas priekaištų teismo darbuotojams, juos turėtų išsakyti aiškiai ir dalykiškai, pokalbis gali būti griežtas, bet be perteklinių emocijų, užgauliojimų. Konfliktinių situacijų su kartu dirbančiais ar kitais asmenimis sukėlimas ar įsitraukimas į tokias situacijas, jų sprendimas ne taikiai, korektiškai ir mandagiai, o aštrinimas replikuojant, moralizuojant, kalbant perdėtai griežtu, pakeltu balsu ir pan., nesiderina su teisėjo pavyzdingo elgesio reikalavimais.

Pasvalio rajono apylinkės teismo laikinai einančios pareigas pirmininkės I. K. 2016 m. rugpjūčio 18 d. raštas Nr. S-1371-(1.19), raštinės vedėjos S. D., teisėjo padėjėjo D. N., raštinės sekretorės E. K., finansininkės A. M. tarnybiniai pranešimai patvirtina, kad konfliktinė situacija tarp teisėjos V. J. ir teismo posėdžių sekretorės A. K. nebuvo vienkartinis, atsitiktinis incidentas. Teisėja V. J. ir anksčiau konfliktavo su kitais teismo darbuotojais, dėl nemandaus, nepagarbaus teisėjos elgesio ne vienas asmuo išėjo iš darbo. Apie tai, kad teisėja V. J. reikiamai nevaldo savo emocijų, todėl yra pasitaikę atvejų, kad bendraudama su kolektyvo nariais sukūrė nereikalingą įtampą ar pasielgė nevisiškai taktiškai, Panevėžio apygardos teismas ne kartą buvo nurodęs teikiamuose dokumentuose Pretendentų į teisėjus atrankos komisijai bei Nuolatinei teisėjų veiklos vertinimo komisijai.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, ištyrusi turimą medžiagą, vertina, kad yra pakankamai duomenų, jog 2016 m. liepos 19 d. teisėja V. J. darbinėje aplinkoje spręsdama susidariusią bylos nagrinėjimo trukdžių situaciją nesilaikė teisėjų etikos reikalavimų: buvo nekorektiška, nemandagi, negerbė kito asmens, jį įžeidinėjo ir žemino, menkino kito asmens darbą. Tai reiškia, kad yra požymių, jog teisėja pažeidė Teisėjų etikos kodekso 6 str. 1 p., 13 str. 1, 3–5 p. įtvirtintus pagarbos žmogui, pavyzdingumo reikalavimus; tokiu savo elgesiu teisėja V. J. taip pat pažeidė Teisėjų etikos kodekso 14 str. 1 ir 2 p. numatytą pareigą profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba rodyti pavyzdį, laikytis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų, nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą. Nustačius požymius, jog teisėja V. J. savo elgesiu pažeidė Teisėjų etikos kodekse įtvirtintus pagarbos žmogui, padorumo ir pavyzdingumo principus, yra pagrindas teisėjai iškelti drausmės bylą.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, vadovaudamasi Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 83 straipsnio 3 dalimi, 84 straipsniu, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatu 35.1 punktu,

nusprendžia:

iškelti drausmės bylą Pasvalio rajono apylinkės teismo teisėjai V. J. ir perduoti ją nagrinėti Teisėjų garbės teismui.

Sprendimas neskundžiamas.

Komisijos nariai:

Algis Norkūnas

Diana Butrimienė

Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė

Veslava Ruskan

Teodora Staugaitienė

Linas Žukauskas